

■ Дата

УСІХ АБ'ЯДНАЛА БЯСПЕКА

Савету міністраў унутраных спраў краін — удзельніц СНД споўнілася 20 гадоў

Фота Навел БУЖАН.

3 чаго ўсё пачыналася?

Напачатку 1990-х перад незалежнымі дзяржавамі, што ўзніклі на месцы Савецкага Саюза, паўстала шмат праблем. Многія з іх мелі крымінальны падтэкст і былі звязаны з бяспекай грамадскага парадку, актыўнасцю бандыцкіх груп. Рэкет, рабаванні, вымагальніцтва, серыйныя забойствы — усе гэтыя злачынствы не толькі мелі інтэрнацыянальны характар, але і аказвалі сур'ёзны негатыўны ўплыў на эканоміку і бяспеку толькі-толькі ўтвораных краін.

У гэтай няпростай сітуацыі вясной 1992 года кіраўнікі краін СНД прынялі рашэнне стварыць кардынацыйную пляцоўку для распрацоўкі шэрагу прапаноў, каб разам супрацьстаяць агульным крымінальным праблемам, разгулу злачыннасці. Праз чатыры гады на Савеце кіраўнікоў СНД было вырашана стварыць Савет міністраў унутраных спраў краін — удзельніц СНД.

Якія абавязкі?

Сёння гэты орган, у які ўваходзяць міністры ўнутраных спраў і начальнікі паліцыі краін Садружнасці, закліканы забяспечыць узаемадзеянне паміж праваахоўнымі ведамствамі не толькі ў пытаннях барацьбы са злачыннасцю, але і ў іншых напрамках сумеснай дзейнасці.

Асноўнай формай працы савета з'яўляюцца пасяджэнні — своеасаблівыя форумы, падчас якіх кіраўнікі ведамстваў прымаюць агульныя рашэнні, скіраваныя на нейтралізацыю агульных выклікаў і пагроз інтарэсаў краін.

Савет міністраў унутраных спраў — актыўны ўдзельнік фарміравання дагаворна-прававой базы і арганізацыйных асноў міждзяржаўнага ўзаемадзеяння ў барацьбе са злачыннасцю. У рамках гэтай працы савет супрацоўнічае з другімі органамі СНД. І ў выніку большасць ініцыятыў, скіраваных на стварэнне адзінай стратэгіі супрацьдзеяння крыміналу, адпостроўваюцца ў мадэльных заканадаўчых актах і ў рашэннях Савета кіраўнікоў краін СНД.

Асабліваю ўвагу ўдзельнікі савета надаюць пытанням удасканалвання міждзяржаўнага вышуку злачынцаў. У выніку 30 кастрычніка 2015 года быў зацверджаны адпаведны рэгламент. Ім уста-

ноўлены адзіны парадак узаемадзеяння ўпаўнаважаных органаў па выяўленні, затрыманні, з'яўленні, выдачы злачынца альбо завядзення крымінальнай справы.

На міждзяржаўным узроўні сфармуляваны адзіны фронт барацьбы з крыміналам на тэрыторыі краін СНД. Пераадоленне міжведамасных бар'ераў дазволіла павысіць эфектыўнасць вышуку, праводзіць сумесныя аперацыі, перакрыць значную колькасць пастаўкі ў СНД зброі і кантрабандных тавараў.

3 чым змагаюцца?

Найбольш актуальныя праблемы на тэрыторыі краін Садружнасці складаюць аснову пасяджэнняў савета. Так, напрыклад падчас чарговай сустрэчы міністраў, якая адбылася ў верасні мінулага года ў Мінску, акцэнт быў зроблены на барацьбе са злачынствамі, што ўчыняюцца з дапамогай інфармацыйных тэхналогій: удасканаленні сувязяў органаў унутраных спраў у супрацьдзеянні крадзяжам аўта транспарту, распаўсюджанні наркатычных сродкаў і псіхатропных рэчываў. Абмеркавалі на сустрэчы і неформальныя аб'яднанні спартыўных бальельшчыкаў. Ігар ШУНЕВІЧ, міністр унутраных спраў Беларусі (цяпер старшыня СМУС), выказаўся аб гэтым тады наступным чынам:

— Адным з пытанняў, якія мы разглядалі, было стварэнне сістэмы па абмене інфармацыі пра падобных грамадзян. Мы прынялі рашэнне па кансалідацыі нашых намаганняў. Для асобных краін падобная праблема менш актуальная, для кагосьці — больш. І гэта тычыцца не толькі футбольных бальельшчыкаў, але і ўвогуле спартыўных заўзятараў.

За дваццаць гадоў работы савета практыка паказала, што толькі сумесна, аб'яднана, пры падтрымцы кіраўнікоў краін можна дасягаць значных вынікаў у барацьбе з крымінальнай. Вопыт міждзяржаўнага супрацоўніцтва сведчыць аб яго запатрабаванасці ў супрацьдзеянні агульным выклікам і пагрозам.

Якаў ЖУРБІН.

Ідэя, якую 11 студзеня агучылі на грамадскім савеце пры МУС, вокаменна разляцелася па прасторах інтэрнэту і стала гарачай тэмай для абмеркавання. Адны магчымыя саступкі падтрымліваюць дзвюма рукамі, другія бачаць у іх негатыв. У сваю чаргу карэспандэнт «Звязды» паспрабаваў разабрацца ў сітуацыі і знайсці адказы на пытанні, якія моманты могуць быць часткова перагледжаны і калі гэтыя змены набудуць заканадаўчую моц.

ШТО ПАДКАЗАЛІ ЛІЧБЫ?

— На рашэнне аб лібералізацыі, напэўна, найперш паўплывала статыстыка, — лічыць **Алег КАРАЗЕЙ, начальнік упраўлення прафілактыкі галоўнага ўпраўлення аховы правапарадку і прафілактыкі міліцыі грамадскай бяспекі МУС**. — З уплікам распаўсюджвання фотафіксатараў міліцыя летас выйшла звыш 3 мільёнаў правапарушэнняў. Атрымліваецца, ледзь не кожны дарослы жыхар краіны падпадае пад адміністрацыйныя пакаранні. Розніца толькі ў тым, што на аднаго складаць пратакол 10 разоў, а на другога — ніводнага. Але ў нас насамрэч не такая дрэнная сітуацыя з грамадскім парадкам, каб людзей у такіх аб'ёмах прыцягваць да адказнасці. І гэтая ініцыятыва — адзін з першых штуршкоў да таго, каб звярнуць увагу на падобную праблему.

Па вялікім рахунку, міліцыя зрабіла даволі значны, для многіх нават нечаканы крок. Па пытанні лібералізацыі заканадаўства ў МУС вырашылі не прымаць рашэнні ў кулуарах, а рухацца шляхам грамадскага дыялогу і спытаць, што думаюць пра гэта нашы жыхары. Дзеля чаго для агульнага абмеркавання падрыхтавалі 9 пунктаў, па якіх патэнцыйна можна было б знізіць адказнасць. Іх апублікавалі на афіцыйным сайце ведамства і на некаторых іншых інтэрнэт-парталах. Акрамя таго, на галоўнай інтэрнэт-старонцы беларускай міліцыі з'явілася форма для запавнення, у якой грамадзяне могуць пакінуць свае прапановы і заўвагі. На гэтым у міліцыі не спыніліся і для паўнаты карціны вырашылі прааналізаваць каментарыі пад адпаведнымі навінамі на самых буйных інфармацыйных сайтах. І, што цікава, рэакцыя ў адказ не прымусіла сябе чакаць.

— Мы разлічвалі, што атрымаем даныя пасля 3-4 тыдняў галасавання, а хвіліка 3-5 дзён, — кажа **Канстанцін ШАЛЬКЕВІЧ, начальнік упраўлення інфармацыі і грамадскіх сувязяў МУС РБ**. — І я не думаю, што ў бліжэйшы час вынікі галасавання кардынальна зменяцца. У нашым апятанні ўжо паўдзельнічалі звыш 50 тысяч чалавек, па электроннай пошце прыйшло больш за 100 лістоў-прапаноў, на сайце міністэрства пакінулі звыш тысячы меркаванняў.

— Безумоўна, мы чакалі водгукаў, але не думалі, што ў такіх аб'ёмах. Праўда, калі ўлічваць маштабы ўцягнення насельніцтва ў адміністрацыйныя працэсы, такі вялікі інтарэс лагічны, — тлумачыць **Алег Каразей**. — І інтарэс пераважна адчуваецца сярод аўтамабілістаў. Бо большасць пытанняў і прапаноў тычацца Дзяржаўтаінспекцыі.

АД ТАНІРОўКІ ДА ВЕЛАСПЕДАў

Ідэі, якія дасыпаюць у міліцыю, насамрэч разнастайныя. Хтосьці вельмі чакае дазволу на таніраванне задняй паўсферы аўтамабіля, а нехта хоча, каб веласпедыстам не забаранялі ездзіць на тратуарах і дарогах. ДАІ прапануюць не пераследаваць матацыклістаў, каб гэта не стварала аварыйнага становішча. Есць ініцыятыва скасаваць пакаранне за перавышэнне хуткасці на 20 кіламетраў у гадзіну. Канстанцін Шалькевіч пракаментаваў гэтую магчымасць наступным чынам:

— Нават калі гэтае пытанне будзе сур'ёзна разглядацца, у горадзе, магчыма, ні-

Аляксандр ЗАНІМОН, намеснік начальніка аддзела навукова-метадычнага і прававага забеспячэння УДАІ МУС:

— Прапануючы грамадзянам абмеркаваць гэтую тэму, мы не выступаем за аслабленне прафілактычнай функцыі. Добра разумеем, што гэта можа абярнуцца негатыўнымі наступствамі. У тым вяліку ў павелічэнні колькасці здарэнняў і пацярпелых. Абмеркаванне гэтых пытанняў — спроба знайсці пэўны баланс паміж рэалізацыяй лібералізацыі і гатоўнасцю да гэтага грамадства. Мы цудоўна разумеем, што ўсе нормы і новаўвядзенні даюць пазітыўны эффект толькі ў тым выпадку, калі яны падтрымліваюцца насельніцтвам.

Фота Навел БУЖАН.

Шмат прапаноў тычацца дзейнасці Дзяржаўтаінспекцыі.

■ Асоба

«Атрымліваў маральную асалоду, калі каралі злачынцаў»

3 чым беларускай міліцыі давялося змагацца на пачатку 1990-х?

Фота Аляксандра КЛЕЙМАЧА.

Сяргей Рухлядзеў нарадзіўся ў 1946 годзе ў Чыцэ. З 1972 года служыў у органах унутраных спраў. Займаў пасады начальніка ўпраўлення па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю МУС Рэспублікі Беларусь, дырэктара Бюро па каардынацыі барацьбы з арганізаванай злачыннасцю і іншымі відамі небяспечных злачынстваў на тэрыторыі СНД, намесніка міністра ўнутраных спраў.

«Члены крымінальных групавак не грэбуюць нічым: рэкет, збыт наркотыкаў, рабаванні, разбоі, кватэрныя крадзяжы. Словам, усё, што заўгодна. Часцяком гэта суправаджаецца жорсткасцю і цынзізмам», — гэта не пасаж з крымінальнага дэтэктыва, а цытата з інтэрв'ю, узятая на пачатку 1990-х у Сяргея Рухлядзева, начальніка ўпраўлення па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю. Так, перыяд быў складаны. Падраздзяленне, якое маладая незалежная Беларусь, рабіла першыя крокі, але мусіла адразу ўзяцца за актыўную барацьбу з крыміналам. Прышло нямаля часу. У сакавіку галоўнаму ўпраўленню па барацьбе з аргзлачыннасцю споўніцца 25 гадоў. І нашым суразмоўцам напярэдадні юбілею стаў якрэз Сяргей Ігравіч Рухлядзеў.

— Літаральна праз некалькі месяцаў вам споўніцца 70 гадоў, але вы і дагэтуль працуеце, жывяце паміж Расіяй і Беларуссю. Сувязь на пенсіі з міліцыяй не перарвалася? З лекцыямі перад маладым пакаленнем міліцыі выступаеце?

— Лекцыі я не чытаю, аднак сувязя з упраўленнем ніколі не губляў, пастаянна ўдзельнічаю ў яго мерапрыемствах. Акрамя таго, яшчэ ўваходжу ў склад рэспубліканскага савета ветэранаў органаў унутраных спраў, у дзейнасці якога таксама актыўна ўдзельнічаю.

— Калі акунуцца ў гісторыю, скажыце, ад каго ішла ініцыятыва стварыць асобнае падраздзяленне па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю?

— Ад генерал-лейтэнанта міліцыі Аляксандра Іванавіча Гурава. Менавіта ён тэму мафіі ўзняў на шырокі агляд, пісаў пра яе ў «Літаратурную газету». І калі Аляксандр Іванавіч на з'ездзе народных дэпутатаў СССР ініцыяваў стварэнне цэльнай структуры па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю, яго падтрымалі, прынялі адпаведнае рашэнне. У 1991-м стварылі Міжрэгіянальнае ўпраўленне, задачай якога было супрацьдзеянне крымінальным групам у Беларусі і Прыбалтыцы. Па статусе я нават быў вышэйшы за кіраўніка беларускай міліцыі і наўпрост падпарадкоўваўся міністру ўнутраных спраў СССР. Пасля атрымання незалежнасці падраздзяленне засталася. І ў маі 1992 го-

да яго афіцыйна зацвердзіў Савет Міністраў.

Мы стварылі добрую сістэму. У нас дзейнічала сваё следства, сваё вонкавае назіранне.

— Як падбіралі супрацоўнікаў?

— Гэта было самае складанае, хоць Уладзімір Дзям'янавіч Ігараў, тагачасны міністр унутраных спраў, нас ва ўсім падтрымліваў. Пры гэтым у нас былі добрыя ўмовы працы. Напрыклад, на фоне транспартнага «голаду» міліцыі нам выдзелілі 55 аўтамабіляў. На двух супрацоўнікаў прыпадала па машыне. Амаль усё сваё жыццё я працаваў у Беларусі, вырас у службе па барацьбе з раскраданнем сацыялістычнай уласнасці, а таму кадры, тых, хто мне быў патрэбны, я ведаў добра. Я не хачу выхваліцца, але на той перыяд у нас класіфікацыя даволі ўдалая каманда. Прыйшлі сапраўдныя прафесіяналы. Працавалі самааддана, перажывалі за справу, разумелі нашы задачы. А яны сапраўды былі няпростыя. На пачатку 1990-х адбываліся страшныя рэчы. Але ў нас атрымалася лакалізаваць крымінальных аўтарытэтаў. Яны галаву ніколі высока не ўздымалі. А ў той жа Маскве, куды ў 1994 годзе я паехаў працаваць дырэктарам Бюро па каардынацыі барацьбы з арганізаванай злачыннасцю і іншымі злачынствамі на тэрыторыі СНД, на вуліцы ў восем гадзін вечара ніхто не выходзіў. Кожнае наведванне кавярні магло каштаваць жыцця. Там пастаянна адбываліся разбоі. Аўтарытэты прыбіралі аўтарытэтаў. Перастрэлі ішлі ў адкрытую. Людзі нават зброю не хавалі. Мжыя з Расіі не было, але нам усё ж такі ўдалося не прапусціць падобных злачынцаў. Правялі некалькі аперацый, якія прымусілі лідарэў задумацца, ці трэба ім лезці сюды.

— Вы кажаце, што для многіх стварэнне вашага падраздзялення было косткай у горле.

— У мяне ёсць адна версія. Праўда, я не ведаю наколькі яна правамерная, бо глыбокі даследаваннеў не праводзілі. Але я займаўся тэорыяй барацьбы з арганізаванай злачыннасцю, быў прадстаўніком ад Беларусі ў камісіі ААН па папярэджанні злачыннасці і крымінальным прававудзю, кантактаваў на міжнародным узроўні. І я лічу, што адна з прычын развалу СССР хавалася ў дзеяннях крымінальнай злачыннасці. Справа ў тым, што Саюз з пункту гледжання руху капіталу быў дастаткова замкнутай сістэмай. І калі нехта краў унутры краіны, грошы ўсё роўна заставаліся тут. Гэта прыносіла шкоду грамадскім інтарэсам, тым, хто жыў сумленна. На Кіпры ў 1990 годзе

— Усе яны ўзніклі вакол прадпрыемстваў, што маглі прыносіць вялікія грошы. Напрыклад, у Светлагорску — калія камбіната «Хімвалакно», які ў тым ліку вырабляў унікальную прадукцыю — тканіну, што закрывала абшывку касмічных караблёў. Яна практычна не гарэла, не плавилася. Калія шыннага камбіната ў Бабруйску таксама пастаянна абіваліся крымінальнымыя элементы. Калісьці знайшлі добрую «гуму» для машыны было праблематычна, а там было адзінае прадпрыемства, дзе выраблялі шыны з металакордам. На іх можна было хутка нажыцца. Злачынныя групы і імкнуліся ўзяць пад кантроль прадпрыемствы, функцыянераў, кіраваць заказамі.

На пачатку 1990-х адбываліся страшныя рэчы. Але ў нас атрымалася лакалізаваць крымінальных аўтарытэтаў. Яны галаву ніколі высока не ўздымалі.

— Вы кажаце, што для многіх стварэнне вашага падраздзялення было косткай у горле.

— У мяне ёсць адна версія. Праўда, я не ведаю наколькі яна правамерная, бо глыбокі даследаваннеў не праводзілі. Але я займаўся тэорыяй барацьбы з арганізаванай злачыннасцю, быў прадстаўніком ад Беларусі ў камісіі ААН па папярэджанні злачыннасці і крымінальным прававудзю, кантактаваў на міжнародным узроўні. І я лічу, што адна з прычын развалу СССР хавалася ў дзеяннях крымінальнай злачыннасці. Справа ў тым, што Саюз з пункту гледжання руху капіталу быў дастаткова замкнутай сістэмай. І калі нехта краў унутры краіны, грошы ўсё роўна заставаліся тут. Гэта прыносіла шкоду грамадскім інтарэсам, тым, хто жыў сумленна. На Кіпры ў 1990 годзе

ў мяне спыталіся: «А наколькі карумпаваныя вашы чыноўнікі?» Я на гэта адказаў, што нашым кіраўнікам асабліва карумпавання не трэба, атрымліваць вялікія хабары таксама няма сэнсу. Гэтыя грошы не было куды падаць, для чаго ствараліся адпаведныя ўмовы. Калі б чыноўнік, напрыклад, пабудаваў сабе дачу з камінам, яго б адразу пазбавілі партыйнага білету. Так адкрыта, як сёння, чыноўнікі карыстацца грашмыма не маглі. Кожны быў пад наглядам. Усе — пад мікраскопам. Гэта тычылася і кіраўнікоў МУС. Пры Віталю Федарчуку, міністру ўнутраных спраў СССР, супрацоўнікам аддзела па барацьбе з раскраданнем сацыялістычнай уласнасці наогул было не пажадана мець сваякую ў сферы гандлю.

— Грамадства на вашу працу адгуклася актыўна?

— Мы працавалі з найбольш завуяляванымі злачынцамі, пра якіх не ўсе ведалі. Але, калі людзі адчулі, што мы працуем, да нас пачалі прыносіць заявы, пачало паступаць шмат інфармацыі. Грамадства проста стала нам давяраць.

— Сяргей Ігравіч, дарэчы, што вас падштурхнула пайсці працаваць у міліцыю?

— Давайце пачнём з таго, што я скончыў фізіка-матэматычны факультэт, працаваў інжынерам-праграмістам. Стварыў праграмае забеспячэнне для вылічальнай машыны «Мінск-32». Займаў актыўную грамадзянскую пазіцыю. І ў міліцыю пайшоў у імя абавязку. Праца мне падабалася. Я заўжыў быў чалавекам з абостраным пачуццём справядлівасці. І калі мы садзілі жупіў, мне гэта прынёсіла маральнае задавальненне. Значыць, грамадства ад кагосьці здолелі ачысціць...

Тарас ШЧЫРЫ.

■ Захапленне

БОЛЬШ ЗА ХОБЫ

Малады міліцыянер з глыбіні ў вольны ад службы час прафесійна займаецца гравым спортам. Ён — вучня вучня славетнага савецкага спартсмена Рамуальда Кліма. Быў прызёрмам рэспубліканскіх і міжнародных спаборніцтваў. У скаронцы дасягненняў і тытул чэмпіёна свету.

29-гадовы капітан міліцыі, аперацыйны дзяжурны службы Лёзненскага РАУС Дамітрый ГЕРМАНАЎ гутарыў са мной пасля сутачнага дзяжурства. Таму адчуваўся яго стомленасць. Пасада адказная, і на рабоце не раслабілася. Расказаў, што гравым спортам пачаў займацца ў студэнцкія гады. У 2003 годзе ён вучыўся на другім курсе біялагічнага факультэта Віцебскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Пятра Машэрава.

— А трэніраваўся ў іншай ВНУ: тэхналагічным універсітэце, які знаходзіцца недалёка. Знаёмыя мне паралі звярнуцца да трэнера, дацэнта Аляксандра Дзенісюка. Ён — майстар спорту міжнароднага класа па лёгкай атлетыцы. Сярод яго трэнераў быў легендарны Рамуальд Клім (алімпійскі чэмпіён 1964 года ў кіданні молата, рэкардсмен свету, дзевяціразовы рэкардсмен СССР. — Аўт.). У спартанскіх умовах паважаны Аляксандр Іванавіч здолеў падтрымаць дзясяткі майстроў спорту, у тым ліку гіраваго. Я вельмі ўдзячны яму, бо ўжо праз паўтара года я прымай ўдзел у чэмпіянаце свету сярод юніёраў і заняў другое месца. Лічу гэты вынік сваім самым высокім дасягненнем. Наогул, шмат спаборніцтваў было, — распавядае Дамітрый.

Некалькі гадоў таму ён, тады яшчэ старшы лейтэнант, участковы інспектар міліцыі, перамог на чэмпіянаце, арганізаваным Міжнароднай канфедэрацыяй майстроў гіраваго спорту. Але вялікім дасягненнем гэта не лічыць.

— Паехаў удзельнічаць, бо спаборніцтвы праводзілі ў Віцебску, дзе і жыў. Раней была адзіная Міжнародная канфедэрацыя гіраваго спорту. Потым яна распалася. З'явіліся новыя адгалінаванні, напрыклад, Міжнародны саюз гіраваго спорту, Міжнародная канфедэрацыя майстроў гіраваго спорту... Бяру ўдзел у кубках і чэмпіянатах краіны, спартакіадах і іншых спаборніцтвах. Выступаю за каманду МУС, — працягвае суразмоўца.

Яго асабісты рэкорд — штуршок дзвюх гір вагой па 32 кілаграмы: за 10 хвілін 91 уздым.

— Не самы вялікі і не самы маленькі вынік, — кажа ён. — Я мог бы больш удзельнічаць у міжнародных спаборніцтвах, але гэта дарога. Бо, акрамя дарогі, трэба аплаціць звычайны ўзнос. Прафесіяналы не шкадуць грошай на спецыяльныя прэпараты для прафілактыкі траўмаў, масаж і іншае, — дадаў гіравік.

Дамітрый сам сябе трэніруе. Мінімум раз на тыдзень. Стараецца, каб і харчаванне было збалансаваным. Дамітрый — ішчаслівы бацька 4-гадовай дачкі. І хоць гравы спорт вельмі папулярны ў дам, капітан міліцыі не хоча, каб дачка пайшла па яго шляху. Ён за тое, каб жанчыны займаліся жаночымі відамі спорту.

Канстанцін Князеў, начальнік Лёзненскага РАУС, расказаў, што ў планах раўнянага аддзялення — стварэнне гіравой секцыі.

— Трэба заклаці традыцыі гіраваго спорту, каб калегі займаліся разам з Дамітрыем Аляксеевічам. Каб маладыя людзі, маючы такі добры прыклад перад вачамі, становіліся прыхільнікамі гэтага мужнага віду спорту, — казаву палкоўнік міліцыі.

Аляксандр ПУКШАНСКІ. pukshanski@vziasda.by
Фота з асабістага архіва Дамітрыя ГЕРМАНАВА

Лёзненскі раён — Віцебск